

Asia: VN/23782/2023

Sosiaali- ja terveysministeriön lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi laiksi alkoholilain 17 ja 26 §:n muutoksesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Etelä-Karjalan hyvinvointialueen lausunto hallituksen esitykseksi alkoholilain 17 ja 26 §:n muutoksesta.

Sosiaali- ja terveysministeriö pyytää lausuntoja luonnoksesta hallituksen esitykseksi laiksi alkoholilain 17 ja 26 §:n muuttamisesta.

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos on koonnut muistiossaan Alkoholin vähittäismyyntilupien laajentaminen enintään kahdeksanprosenttisiin juomiin (thl.fi) mahdollisia haittoja vahvempien alkoholijuomien myynnin vapauttamisen vähittäismyymälöihin. Kun alkoholin tarjonta lisääntyy, myös kulutus sekä haitat lisääntyvät.

Alkoholisairaudet ja alkoholimyrkytykset ovat sydän- ja verisuonisairauksien ja syöpien jälkeen työikäisten (15–64-vuotiaat) miesten ja naisten kolmanneksi yleisin kuolinsyy Suomessa. Vuoden 2020 kuolemansyytilaston mukaan alkoholiperäisiin tauteihin ja alkoholimyrkytykseen kuoli noin 1700 ihmistä, joista noin 1060 alkoholin aiheuttamiin maksasairauksiin. Lisäksi noin 15 prosenttia tapaturmaisista ja väkivaltaisista kuolemista tapahtuu päihtyneille. Yli 500 päihtynyttä ihmistä kuolee vuosittain tapaturman, itsemurhan tai väkivallan uhrina. Alkoholisairaudet muodostavat huomattavan taakan terveyspalvelujärjestelmälle. Vuonna 2020 terveydenhuollon vuodeosastoilla rekisteröitiin lähes 35 000 hoitajaksoa, joissa alkoholisairaus oli yhtenä hoidon syynä.

Etelä-Karjalan hyvinvointialueella esiintyy maan toiseksi eniten alkoholisairastavuutta, ja työikäisistä miehistä noin puolet käyttää alkoholia liikaa (Sotkanet 2023). Vuonna 2022 alkoholisairastavia potilaita oli Etelä-Karjalassa 1723 hlöä ja heillä oli 15229 kontaktia silloiseen Etelä-Karjalan sosiaali-

ja terveyspiiri Eksoten terveydenhuollon palveluihin. Vuosittain Etelä-Karjalan hyvinvointialueella tehdään noin 400 Alkoholin haitallinen käyttö -diagnoosia. Vuosilta 2016-2020 julkaistu PYLL (Potential years of life Lost) tilaston mukaan Etelä-Karjalan alueen suurin vältettävissä olevien ennen aikaisten menestysten aiheuttaja on alkoholi. Alkoholin haitallista käyttöä sekä alkoholikuolleisuutta on eniten 50-64-vuotiaiden ikäryhmässä.

Jo nyt alkoholinkäytön aiheuttamat haitat kuormittavat hyvinvointialueiden palveluita. Etelä-Karjalan hyvinvointialueen tavoite on ennemminkin vähentää alkoholisairastavuutta eri toimenpitein ja siten hillitä kasvavia sote-kustannuksia. Lisääntyvä alkoholin saatavuus aiheuttaa riskin alkoholista aiheutuvia haittojen ja -sairastavuuden lisääntymiseen. Lisäksi on muistettava, että osa haitoista kohdistuu muihin kuin käyttäjiin itseensä ja muu palveluntarve on vaarassa lisääntyä. THL:n raportista ilmenevin tavoin alkoholiongelmien tilastollisesti myös altistavat väkivaltaan, sekä uhriksi että tekijäksi; niin lähisuhteiden väkivaltaan kuin ns. katuväkivaltaan, millä on suora korrelaatio sosiaalihuollon ja lastensuojelun palvelutarpeeseen ja kustannuksiin.

Näin ollen Etelä-Karjalan hyvinvointialue ei puolla hallituksen esitystä alkoholilain 17 ja 26 § muutokseen.

Kuoksa Mirka-Tuulia
Sosiaali- ja terveysministeriö

Rautio Aija
Etelä-Karjalan hyvinvointialue - Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen
päällikkö